

De kracht van onderwijs: pedagogisch tact

Het zou een veilige dorpsschool moeten zijn geweest, maar wat ik mij vooral herinner zijn de vechtpartijen op het plein en het meisje dat zogenaamd vergiftigd was.

Als we haar hadden aangeraakt moesten we onze handen wassen. Alleen met gekruiste vingers waren we beschermd.

De beelden uit die tijd zijn hartverscheurend, zelfs voor mij als niet slachtoffer van dit drama.

En geen meester of juf die daarop heeft ingegrepen. We waren rotjongens met z'n allen, straatschoffies en beschadigden andere kinderen, misschien wel voor de rest van hun leven.

De school stond goed bekend, en als goed Rooms Katholieke school werd er aandacht besteed aan sociale omgang volgens de oud Katholieke tuchtregels. Ook dat mocht blijkbaar niet baten, er werd gepest en gevochten, en de leerkrachten knepen een oogje dicht. Zelfs wanneer de invalide jongen woest met zijn krukken moest slaan om het treiteren te kunnen weerstaan.

Ach het was een andere tijd, nu kan geen school er meer om heen om het onderwerp 'pesten' op de agenda te hebben staan. Er is veel veranderd, tenminste ik mag het hopen.

En in reactie op een aantal verschrikkelijke incidenten helpt de politiek ons een handje door vanaf volgend schooljaar een pestprogramma verplicht te stellen.

Onlangs was ik nog getuige op een school van de wijze waarop een leerkracht op een ongehoord felle toon een kind terecht wees. Boos, woedend, scheldend, dwingend schreeuwend. Met plaatsvervangende schaamte probeerde ik mij te concentreren op de spreker die mij moest boeien. Ik zag geen directeur naar deze collega toe stappen. In mijn hoofd speelde er inmiddels vreselijke beelden af van een jongen met zijn gezicht naar het bord en een schreeuwende juf voor zich.

Het is een goede school, hij staat goed bekend, en het zou mij niets verbazen wanneer zij deelnemen aan een project als de vreedzame school, of dat zij misschien een ander evidence based pestprogramma op het lesprogramma hebben staan.

Onlangs stuurde ik een bericht de twitter wereld rond: *„Een school waar gepest wordt heeft geen 'anti-pestprogramma' nodig maar leerkrachten met pedagogisch tact. Dat is de kracht van #onderwijs!*

Van mijn bijna 11.000 verzonden twitter berichten is het de meest geretweette bericht geworden. Geretweet door onderwijzers die het met deze stelling eens zijn.

Het onderwijsvak is een vak, het vereist vakmanschap en het belangrijkste daarin is het vakmanschap van de pedagogische afstemming.

Het vraagt om positiviteit en voorbeeldgedrag van de leerkracht voor de klas. Een schreeuwende juf hoeft er niet van te kijken wanneer hetzelfde gedrag op de speelplaats wordt vertoond. Daar helpt geen evidence based lesmethode tegen.

Pedagogisch tact is je niet opgejaagd voelen wanneer er een probleem van de pauze in de klas wordt besproken. De les kan wel even wachten, hier in dit gesprek worden dingen geleerd, dingen voor het leven.

Het is de leerling apart durven nemen, even op een momentje buiten de groep om tijdens wat klusjes de juiste vragen durven stellen, een relatie op te bouwen.

Het is het rapportgesprek voeren, niet met de ouders, maar met het kind. Het kind eigenaarschap geven en serieus nemen. Hij doet er toe, en de juf laat het merken.

En pedagogisch tact is de groep te laten ervaren en te leren dat wanneer er 1 kind in de groep ongelukkig is, de hele groep ongelukkig zal zijn.

Wanneer het vakmanschap meesterlijk wordt uitgevoerd dan is dat vormend voor de leerling. Een noodzakelijke vorming, belangrijker dan wat dan ook.

Meesterlijk vakmanschap van pedagogisch tact om veiligheid te creëren, om te kunnen worden wie je bent.

Dat, daar zou iedere ouder en politiek Den Haag op moeten vertrouwen.

Daar waar het niet wordt begrepen, is een methode slechts een hulpmiddel maar zal, evidenced based of niet, het voor de kinderen geen duurzaam effect hebben. Ook al lijkt men dat in Den Haag wel te denken.

En tja.. die kinderen van mijn school uit mijn jeugd, ik kan niet meer terugnemen, samen met mijn andere vechters om mij heen, wat ik ze heb aangedaan.

Alleen nu nog kan ik het verschil maken voor alles wat nog komen gaat.